

nyt fokus

22

usynlige DEN VERDEN

ET MAGASIN MED ET NYT FOKUS PÅ LIVETS TEMAER...

Et blad om kristne værdier og håb med fokus på familien, fællesskabet og det enkelte menneskes kvaliteter.

Udkommer månedsvis med aktuelle temaer og uddeles gratis.

Redaktør:

Sven Hagen Jensen (ansvh.)
Tlf. 5130 3633
nytfokus@adventist.dk

Redaktion

Sven Hagen Jensen
Walder Hartmann
Anne-May Müller

Udgiver:

Syvende Dags Adventistkirken
i Danmark
Concordiavej 16
2850 Nærum
adventist.dk

Udgives med støtte
fra KEHAP Fonden

ISSN:

2246-6053

Grafisk opsætning:

Bente Skov-Hansen,
Adventistkirkens Mediecenter

Tryk:

Øko-tryk

Illustrationer i bladet:

thinkstockphotos.com
commons.wikipedia.org
Jan Arne Nielsen
Adventistkirkens Mediecenter

Forside foto:

thinkstockphotos.com

Bag kulisserne

af Sven Hagen Jensen

Mennesket har det lidt svært med det, man ikke kan se og forklare. Det har gennem tiden givet næring til overtro og bange anelser, eller drømmerejser ind i en verden med fantasifulde væsener og fænomener. Mens nogle helt klart benægter, at der eksisterer en usynlig verden, at der findes noget, som ikke kan forklares af naturvidenskabelig vej, så er der andre, der søger kontakt med en ånde verden, som ligger uden for vores normale sansefelt. I vores tid har det somme tider resulteret i farlige lege og eksperimenter. Andre slår mønt på det ved at tilbyde kurser, lægge horoskoper, se ind i fremtiden og guide i åndelige fænomener. Overtroen lever stadigvæk i bedste velgående i Danmark, men skal ikke forveksles med den kristne tro på en usynlig verden, hvor himmelens Gud eksisterer, hvor bønner når frem, og hvor den Onde også folder sig ud. I Bibelen åbenbares denne usynlige verden på godt og ondt. Vi vil her i dette nummer af Nyt Fokus se ind bag kulisserne for at finde svar på nogle af de spørgsmål, vi måtte sidde med.

Og det er ikke uden værdi, at vi kender sandheden om den åndelige verden, og hvordan det griber ind i vores liv. Som der står i en af artiklerne: "Vores tro former vores karakter... Hvis mennesker mister deres overbevisning, at de er skabt i Guds billede, vil de have en tendens til at behandle hinanden som dyr eller maskiner. For et menneske er, hvad det tror."

Vi fortsætter også serien om vores reformatoriske arv med fokus på Martin Luther og hans enestående bidrag til reformationen af den kristne kirke i den vestlige verden. Her 500 år efter Luthers gennembrud er det vigtigt, at vi kender baggrunden for opgøret med et system, som stod i vejen for evangeliets glædelige budskab og frie forkyndelse for mennesker, som alt for længe var blevet holdt nede i overtro, frygt og uvidenhed.

John Pedersen
er præst og tidl.
missionær på
Grønland

Jesus troede på engle

af John Pedersen

I alle de store verdensreligioner såvel som i mange af de mindre er engle budbringere fra den åndelige verden. Det er også dem, der breder deres vinger ud og beskytter, og som ligeledes holder øje med, hvordan vi lever vores liv. I mange religioner og kulturer har man ret klare forestillinger om, hvordan engle ser ud: "Høje, smukke, menneskelignende personer med løse dragter og store vinger på ryggen".

Bibelen fortæller os en hel del om engle - at de kommer os til hjælp og søger at opmuntre og styrke os. I Ef 3,14-15 skriver Paulus: "Derfor bøjer jeg mine knæ for Faderen, efter hvem hvert fædrenehus i himlene og på jorden har navn." Gud har ikke alene skabninger på Jorden, men også i himlene.

Når vi læser dette, hvad ved vi da om engle? Tror vi, at de virkelig eksisterer, således som religionerne beskriver? Jesus forkyndte og lærte det. Men Jesus talte ikke kun om gode engle. Han talte også om onde engle (ofte kaldet dæmoner). Bla. i evangelierne bruger han udtrykket Djævelen og hans engle (Matt 25,11). Jesus sagde endvidere om børnene, at deres engle i himmelen altid ser Guds ansigt. Desuden fortalte han, at Guds engle glæder sig over mennesker, der vender sig til Gud: "Sådan siger jeg jer, bliver der glæde hos Guds engle over en synder, som omvender sig (Luk 15,10). Hvorfor bidrager vi egentlig ikke mere til englenes glædessang ved at vende os fra vores synder i dag?

Jesus føjede til: "Enhver, som kendes ved mig over for mennesker, vil Menneskesønnen også kendes ved over for Guds engle" (Luk 12,8). Tør vi bekende Jesu navn over for vores venner og medmennesker, at vi tror på ham, som vores skaber og frelser? Tør vi bekende kulør?

Når Jesus taler om sig selv og sin genkomst, så fortæller han, at han vil være omgivet af alle himmelens engle (Matt 24,30.31). Jesus fortæller ikke blot om englenes eksistens, men også om deres tjeneste for menneskene. Således kom en engel til jomfruen Maria og fortalte hende om Jesu fødsel (bebudelsen), og da Jesus blev født, fortæller Lukas om englenes sang for hyrderne på Betlehems marker (juleevangeliet).

Senere kom Jesus fra Nazaret til Jordanfloden, hvor han blev døbt, for derefter at gå ud i ørkenen. Her blev han fristet af Djævelen og sejrede, hvorefter engle kom og tjente ham. Da Jesus havde sin Getsemane kamp kort før korsfæstelsen, kom en engel og styrkede ham. Ligeledes ved hans opstandelse fra de døde kom en engel og væltede stenen fra graven.

Jesus troede på engle og kendte deres gerning. Han havde fællesskab med dem. Han fortalte os, at vi hver især har en ledsagende engel, som har til opgave at hjælpe os - men somme tider gør vi opgaven svær for vores skytsengel.

Mormor - er du en engel?

af Walder Hartmann

Børn fortæller os ofte, at de har set engle, trolde, feer og andre væsener. Desværre bliver de ofte afvist med den slags oplevelser, måske fordi vi som voksne stadig har svært ved at forholde os til det, som vi ikke kan se, høre, tage og føle på etc. Når du næste gang konfronteres med spørgsmål som ovennævnte, bør du overveje dit svar. Bibelen – Guds ord – kan hjælpe os til at skelne mellem tro og overtro.

I 2002 udkom Arielle Javanna Niensens bog: *Mormor - er du en engel?* Ifl. boganmelderne "vælger bogen at konfrontere os med døden og tabet og engle på den naturligste måde, vi kan: Barnet, der åbent og naturligt stiller de rigtige spørgsmål og får os voksne til at overveje svarene... Denne bog udfylder derfor en vigtig rolle og vil naturligt få sin plads i såvel hjemmet, på bibliotekerne som i daginstitutionen".

Det 21. århundrede har sat overtro, okkultisme og spiritisme på tidens dagsorden, ligesom den aktuelle TV-serie har sendt Puk Elgaard ud for at udforske alt dette. I programmerne kan man opleve Puk Elgård rejse rundt i forskellige afkroge af 'Det mystiske Danmark'. Første stop var hos clairvoyanten Marzcia Techau, der blandt andet kunne fortælle detaljer om Puk

Elgård's afdøde mor. Selv siger Puk Elgaard: "Jeg ved ikke, om man kan få kontakt til de afdøde. Min holdning er, at man dør, og så er det det - én chance, og så er det slut. Jeg tror ikke rigtig på noget af det i den alternative verden".

TRO ELLER OVERTRO

Når næsten halvdelen af befolkningen i Danmark hælder til den overbevisning, at der findes mere mellem himmel og jord, end de selv er i stand til at forklare, fortæller det noget om, at Guds og vor store modstander Djævelen har spredt en tyk tåge over dette område, der udvisker alle dets grænser.

I kirkerne gentages trosbekendelsen uge efter uge: "Vi forsager Djævelen og alle hans gerninger og alt hans væsen...", men uden for gudstjenestetiden er tilværelsen for mange aligevel fyldt med overtro, varsler og overnaturlige fænomener. For nogle endda i så høj grad, at man ikke vover at planlægge fremtiden, uden at konsultere den okkulte verden først.

Tro eller overtro er hele tiden spørgsmål, der lurder i baggrunden, når vi konfronteres med begreber eller fænomener, som vi ikke kan håndtere på samme måde, som det der kan kontrolleres ved hjælp af vore sanser og evnen til at ræsonnere.

GUDS MODSTANDER ER DJÆVELEN

Djævelen er ikke et fantasifoster. Han eksisterer virkelig, selv om vi aldrig har set ham.

Bibelen opfordrer os derfor: "Vær årvågne og på vagt! Jeres modstander, Djævelen, går omkring som en brølende løve og leder efter nogen at sluge" (1 Pet 5,8).

Waldemar Hartmann
Seniormedarbejder
v. Adventistkirken
Danmark

Jesus selv advarede os også kraftigt mod sin modstander: "I har Djævelen til fader, og I er villige til at gøre, hvad jeres fader lyster. Han har været en morder fra begyndelsen, og han står ikke i sandheden, for der er ikke sandhed i ham. Når han farer med løgn, taler han ud fra sig selv; for løgner er han og fader til løgner" (Joh 8,44).

Djævelen er en mester i forklædning. "Og det er intet under. Satan selv giver sig jo ud for at være lysets engel" (2 Kor 11,14).

Egentlig var han skabt som det, han nu giver sig ud for at være. Esajas kalder ham for "lysende morgenstjerne", men fortæller samtidig om Satans oprør i Himmelen. "Tænk, at du faldt fra himlen, du strålende morgenstjerne! Du er slynget til jorden, du som besejrede folkene. Du sagde ved dig selv: 'Jeg vil stige op til himlen, højt over Guds stjerner rejser jeg min trone; jeg tager sæde på bjerget, hvor guderne samles, i det yderste nord. Jeg stiger op over skybankerne, gør mig lige med den Højeste.'" "Satan faldt og tog ifl. Åb 12 en tredjedel af himlens engle med sig i sit fald - altså findes der både gode og onde engle.

FRA RØVERDAL TIL ENGESAL

I 1994 udgav tidligere biskop over Fyns stift - Kresten Drejergaard - et lille hæfte, hvori han bl.a. skriver: "I snart tyve år har jeg stået foran alteret i Asperup Kirke og kikket på engle og dæmoner og mærkelige væsener, som leger skjul i altertavlens mange udskæringer. Midt i mylderet af engle- og djævlensigter ser man et meget harmonisk menneskeansigt, som delvist er skjult bagved en maske. Hvorfor nu det? Er det sådan, at engle og djævlensigter er, hvad de er, mens mennesker i denne forvirring af gode og onde magter er en tvetydighed, som derfor skjuler sig bag en maske? Jeg ved

det ikke, men jeg tænker tit over det, når jeg står foran alteret".

Når en teolog kan undre sig, kan man bedre forstå, at lægfolk også kan komme i tvivl. Det behøver bare ikke at være sådan, for Bibelen gør det klart at:

- Gud skabte i sin tid de væsener, som Bibelen kalder engle.
- Engle kaldes også keruber og serafer.
- Engle er skabt til at tjene og gøre godt.
- Men en del af dem valgte at følge Lucifer og gør i stedet det modsatte.
- Mennesker, der dør, bliver ikke til engle, men forbliver i graven til Jesu Kristi genkomst.

Svaret på barnets spørgsmål: Er mormor nu en engel - kan derfor besvares med et overbevisende nej - og konklusionen fra en af Grundtvigs salmer: Til lys vi har Guds egen Søn, til vagt hans engleskare.

Danskernes forhold til det overnaturlige

- Hver syvende dansker tror på ånder, spøgelser og skytsengle.
- Næsten halvdelen af befolkningen vil ikke afvise, at der findes overnaturlige fænomener.

Kilde: *Megafon*, 2015

- 23 procent af danskerne har været til mindst en af følgende behandlinger: håndlæsning, hypnose, clairvoyance, healing, numerologi, auraterapi og astrologi.
- Det mest udbredte er healing, som 10 procent har prøvet.
- Otte procent har været til håndlæser. Det samme antal har prøvet hypnotisør.
- Syv procent har været til clairvoyant, 20 procent vil ikke afvise at prøve det.

Kilde: *Søndagsavisen*, 2016

Guds sendebud og menneskenes

af Leif Hansen

Nogle mennesker har interesse i den usynlige verden. Det være sig alt fra spøgelse, UFOer, spådomskunst, mystik eller engle. Og mange kræfter bliver brugt på at finde svar på det uforklarlige.

Som dreng hørte jeg ofte, at jeg havde en skytsengel eller en personlig engel, som fulgte mig. Englen så, hvad jeg gjorde, og hjalp mig, når jeg havde problemer. Men for mig var det en usynlig og uforklarlig verden. Hvilket det til dels stadig er.

Bibelen hjalp mig dog, og den hjælper os i forståelsen af den usynlige verden. Den åbner netop vores øjne for det, som sker i den usynlige verden og viser, at vi ikke er alene. Og i forhold til emnet om engle, er der en hel verden af engle, som er Guds sendebud og menneskenes hjælpere.

HIMMELSKE SENDEBUD

Når vi taler om engle, tænker vi næsten altid på himmelske sendebude. Det græske ord *angelos*, som i Bibelen oversættes med engel, betyder "sendebud". Og det er i den betydning, Bibelen ser dem. Engle er himmelske væsener, som er skabte og står under Guds styre (Neh 9,6; Kol 1,16). Engle er Guds ambassadører klar til at udføre hans gerning.

Engle har en vifte af opgaver. Engle er ikke kun med i Guds store frelsesplan og udbredelsen af evangeliet (ApG 8,26), de glæder sig også over enhver synder, som omvender sig (Luk 15,7.10). Men som himmelske væsener har engle også en tjenende rolle (Hebr 1,14). Dels finder vi, at de er i nærheden af den himmelske trone, tilbeder Gud og Kristus (Neh 9,6; Sl 13,20-21; Åb 5,11-12). Men de er også hans sendebud til jorden. Og netop den kombination, af tilbedelse og sendebud, ser vi ved Jesu fødsel, hvor en engel forkyndte fødslen af frel-

*Ejendomsfunktionær,
freelance skribent
og familiefar*

hjælpere

seren i Davids by, og et helt englekor lovpriste Gud og sang: "Ære være Gud i det højeste og på jorden. Fred til mennesker med Guds velbehag" (Luk 2,8-14).

Som Guds sendebud er engle også skytsengle (Matt 18,10; ApG 12,15). Gud sender engle for at beskytte og være med os. I Salme 91,9-11 læser vi, at "Den Højeste ... vil give sine engle befaling om at beskytte dig på alle dine veje."

I enkelte tilfælde fortælles om engle, at de åbenbarer sig i menneskelig skikkelse. Ved Jesu opstandelse og himmelfart kom der engle, som lignede "mænd i hvide klæder" (Mark 16,5; ApG 1,10). Og netop den forvandling gør, at "nogle uden selv at vide det har haft engle som gæster" (Hebr 13,2).

ENGLE SOM HJÆLPERE OG TRØSTERE

I Bibelen er der flere historier om, hvordan engle har hjulpet personer ved særlige lejligheder. Vi kunne nævne Daniel, som blev kastet ned i løvekulen, men undgik løvernes gab. Han sagde om hændelsen til kongen: "Min Gud sendte sin engel; han lukkede løvernes gab, så de ikke kunne gøre mig noget; det var fordi han fandt mig uskyldig" (Dan 6,23). På samme måde kunne vi nævne apostlene eller Peter, som blev ført ud af fængsel og offentlig forvaring af engle (ApG 5,19; ApG 12,1-17).

Engle opmuntrer og styrker også mennesker. Elias oplevede, at livet var tungt, og han ønskede at dø (1 Kong 19,4). Men en engel kom og sagde: "Stå op og spis" (1 Kong 19,5). Englen bragte nybagt brød og en krukke med vand og styrkede ham til at gå fyrrer dage og fyrrer nætter (1 Kong 19,1-18). Samme oplevelse havde Jesus dels ved sin fristelse i ørknen (Matt 4,11), men også da han var i Getsemane Have og i for-

færdelse og angst sagde: "Min sjæl er fortvivlet til døden". Netop dér, "viste en engel fra himlen sig for ham og styrkede ham" (Luk 22,43).

ENGLE I TUSINDVIS

Engle findes og er en del af den usynlige verden. De er tjenende ånder sendt ud for at hjælpe, trøste og styrke mennesket. De er med til at lede mennesker til at se Guds frelsesplan. Men de har dog også mindre behagelige opgaver for Gud, nemlig at advare om den kommende dom, såvel som at udføre den (Hebr 1,7; Åb 14,6-12; 15,1; 16,1-7). Ja, engle er budbringere fra Gud.

Synlige er englene ved Jesu genkomst, da de sendes ud for at samle Guds børn, der skal møde ham i luften (Matt 13,39.41; 24,31). Her vil der være engle i tusindvis. De sendes ud til de fire verdenshjørner for at samle alle, som tror på ham.

ENGLE I DAG

På mange måder bliver engle fremstillet som små vingede væsner, der flyver omkring vores hoveder og hvisker i vores ører, hvad vi skal gøre og sige. Og mange mennesker tror på engle, ja, der er ligefrem undervisning i, hvordan man kommer i kontakt med dem. Nærmest som om de er små guder, der skal tilbedes. Men engle er skabte væsner ligesom vi. Det er ikke dem, som skal tilbedes, for de vil selv tilbede Gud og Jesus (Åb 5,11-14).

Jeg tror på engle, men det er ikke engle, jeg tilbeder. Jeg tror, at vi skal være varsomme med at fokusere på engle, og anse dem for mere, end de er. De er medskabninger, der også tilbeder og priser Gud. Og deres tilstedeværelse og gøremål, leder mig i samme retning.

Ondskabens åndemagter

af John Pedersen

Ifølge vores bibel er 'ondskabens åndemagter' en realitet, vi må regne med. En realitet, som er en del af menneskets daglige kamp mod ondskab og bedrag. "Thi for os står kampen ikke mod kød og blod, men mod myndigheder og magter, mod verdensherskerne i dette mørke, mod ondskabens åndemagter i himmelrummet" (Ef 6,12).

Vores århundrede er det mest sekulariserede nogensinde. Hver generation har mere helhjertet end den foregående søgt at danne sig en livsstil og etik, som om Gud og den åndelige verden ikke fandtes. Man har udviklet en ny måde at tænke på i løbet af de sidste par hundrede år. Ingen tidligere generation end vores har været så fast overbevist om, at den materielle verden er den eneste eksisterende. Dog har den religiøse erkendelse været en del af menneskeheden fra begyndelsen af. Og religion er stadig en del af livet i det meste af verden. Selv i de mest sekulariserede lande er der fornyet interesse for den åndelige side af livet.

INTERESSE FOR DET ÅNDELIGE OG VORES TRO

Den vestlige materialistiske sekularisering har vist sig ikke at være overbevisende nok for menneskers hjerne og hjerte. I løbet af de sidste årtier er beviset for dette blevet stadig tydeligere. Der er en større interesse i Vesten for Østens religioner, end der nogen sinde har været før. Kultforestillinger skyder op som paddehatte alle vegne. Der har været en enorm vækst i det okkulte og overnaturlige, en optagethed af folkelig astrologi i massemediernes, en vilje til at tro på hvad som helst fra UFO'er til reinkarnation. Den åndelige dimension bliver ved med at vise sig.

Et menneskes tro eller mangel på samme er skelsættende. Det er en fejltagelse at begrænse den til at være noget helt personligt. Vores tro former vores karakter. Ligeledes præger et samfunds herskende tro hele livsmønstret. Hvis en nations åndelige forståelse har været domineret af ateisme og sekularisme, vil det kunne ses. Hvis mennesker mister deres overbevisning om, at de er skabt i Guds billede, vil de have tendens til at behandle hinanden som dyr eller maskiner. For et menneske er, hvad det tror.

Mennesker er religiøse mere end nogensinde, men deres religiøsitet er ofte skjult for dem selv og for andre. Efterhånden er okkulte forestillinger blevet så gængse, at de ikke længere opleves som okkulte. Den ikke-erkendte okkultisme bestemmer en stadigt voksende del af befolkningens livssyn. Mennesker taler rask væk om erindringer fra tidligere inkarnationer og nogle ud-af-kroppen-erfaringer, som om de var simple kendsgerninger og ikke oplevelser, der er skabt af en bestemt religiøs tydning af tilværelsen.

LØGNENS FADER OG HANS BEDRAG

Men kan mennesker virkelig have en religiøs holdning og tænke ud fra religiøse forudsætninger, som de ikke selv er klar over? Kan det ikke være ligegyldigt, når de ikke ved af det? Men det er netop sagen, at religiøs virkelighed virker, også når den ikke er erkendt.

Hvor kommer det fra? I tidernes morgen, da Gud havde skabt det første menneskepar, gav han dem visse retningslinjer, blandt andet buddet om ikke at spise af kundskabens træ. Gjorde de det, ville de dø (1 Mos 2,16.17). Beretningen fortæller, at Satan (i en slanges skik-

*John Pedersen
er præst og tidl.
missionær på
Grønland*

kelse) fortalte dem, at dersom de spiste af træets frugt, ville de for det første ikke dø, og for det andet ville de blive som Gud, så de kunne kende godt og ondt. Disse to løgne fra slangen, at vi ikke skal dø, og at vi bliver som Gud, er grundlaget for okkultismen. Slangen er på den måde okkultismens grundlægger.

Påstanden om at ligne Gud, hvis de spiste af kundskabens træ, viste sig at være en løgn. I stedet for at blive som Gud, der er kærlig, barmhjertig og nådig, blev menneskene egenkærlige, utaknemmelige, uforsonlige, brutale, og forrædere. Mennesket valgte at tro mere på slangens (Sattans) to løgne: at de ikke skulle dø, og at de skulle ligne Gud, end på Guds ord til dem om det stik modsatte. Men Guds ord holdt stik; de blev korrupte i stedet for kærlige, og ved adskillelse fra livets Gud blev konsekvensen døden.

Bibelen fremfører, at det er Djævelen eller Satan, der er "den gamle slange", som forførte de første mennesker. Der står endvidere, at han engang var i himmelen - som en salvet kerub, og at han bedrog en tredjedel af himmelens engle (nu kaldet dæmoner), som så sammen med ham blev styrtet til jorden (Se Åb 12,3.4a.7-9).

Satan, også kaldet Lucifer, demonstrerer nu på vores jord, hvad hans egentlige mål er. Jesus kalder ham "løgnens fader - en morder fra første færd" (Joh 8,44). Ligeledes vil Satan få falske profeter til at fremstå, som vil gøre store tegn og undere for at forføre menneskene (Matt 24,24).

Spiritismen er en gren af den okkulte verden. Den har som sit grunddogme, at menneskets sjæl overlever døden og er i stand til at kommunikere med de levende. At sjælen er udødelig, er en lære i strid med Bibelen. Kun Gud er udødelig (1 Tim 6,16). Det er ikke de afdødes ånder, man kommunikerer med inden for spiritismen, men det er dæmoniske ånder (de faldne engle), man har kontakt med (2 Kor 11,14).

KUN EVIGT LIV I TROEN PÅ JESUS

Det er ikke kun i spiritismen, men i hele den okkulte verden, inklusive New Age, at den gamle løgn er kamoufleret i et mystisk og tiltalende budskab - at du ikke skal dø, og at du skal blive som Gud. Der findes ikke et liv efter døden, uden at du har lagt dit liv i Jesu hænder (Joh 14,6).

Martin Luther

af Richard Müller

I Bibelen finder vi de første kristnes grundlag for tro, lære og liv. Men allerede i de nytestamentlige breve bliver vi gjort opmærksom på forskellige holdninger, måske endda stridigheder om det ene og det andet emne. Ja, man advarer endda imod vildfarelser, der ville komme ind i kirken i fremtiden. Som århundrederne gik, faldt kirken mere og mere fra den bibelske tro. Flere forsøg på reform blev gjort i de første 1500 år, men uden varig virkning. Reformen kom så i den vestlige del af kristendommen, hvor man ofte sætter den 31. oktober 1517 som det endelige gennembrud, da Martin Luther slog sine 95 teser op på indgangsdøren til slotskirken i Wittenberg i Tyskland.

Hvem var denne Martin Luther og hvad handlede tesoerne egentlig om - dem der ligesom satte reformationen i gang?

Martin Luthers rødder finder man i den lille bondelandsby, Möhra, lidt syd for den mere kendte by Eisenach. Luther var stolt af sin slægt af småbønder og skrev engang, at hvis Gud ikke havde grebet ind i hans liv, så var han nok også blevet bonde. Det var almindelig praksis dengang, at den yngste søn arvede gården. Da Luthers far, Hans Luther, var den ældste i flokken, betød det, at han skulle finde

*Richard Müller,
theol. dr.,
tidligere professor
ved Middle East
University i Beirut*

og reformationen

af den kristne kirke

noget andet arbejde, da gården ikke var stor nok til at brødføde mere end én familie. Hans Luther blev gift med Margarethe Lindemann og flyttede til byen Eisleben, omtrent 70 km nordpå for at finde arbejde. Der i Eisleben blev Martin født den 10. november 1483. Han fik navn efter dagens helgen "Sankt Martin" og blev døbt som spæd dagen efter i den lokale kirke. Det var begyndelsen på den store reformators liv.

OPVÆKST OG UNGDOM

Da faderen alligevel ikke kunne finde et job i Eisleben, flyttede de 10 km videre nordpå til byen Mansfeld, hvor Martins far fandt arbejde i en kobbermine. Her tilbragte Luther de første 14 år af sit liv og fik hjemme en streng opdragelse. Her begyndte han også sine første år i skolen, hvor han fik sin afmålte del af spanskrøret for at banke lidt lærdom i hovedet på ham. Selv om familien var fattig, sendte de alligevel Martin på 14 år af sted til storbyen Magdeburg, 60 km mod nordøst, til videre skolegang. Skolen blev drevet af en munkeorden. Undervisningen var fri, men eleverne skulle selv betale for deres underhold. Fattige, som de var, kunne forældrene ikke sende penge til Martin, så han og mange andre elever var nødt til at tigge for at få deres daglige brød. Også på den skole blev stokken brugt flittigt på Martins og de andres rygge.

Det hårde liv var med til at gøre tilværelsen uudholdelig for den unge Martin. Hans hjemlængsel var så stor, at hans far hentede ham, da det første år var gået. Heldigvis for Martin havde faderen en søster, som boede i Eisenach. Byen havde en god latinskoole, og det blev bestemt, at Martin skulle bo hos fasteren og hen-

des familie. Denne ordning var heller ikke den bedste. Han skulle igen tigge for sin mad, og han blev ikke værdsat af værtsfamilien, hans egne slægtninge.

VENDEPUNKTER

På et tidspunkt var Martin parat til at give op og hellere arbejde i en mine end under de forhold, han levede under hos fasteren. Men så vendte billedet pludseligt. Da Martin, efter sit eget skøn, var på en af sine sidste tiggerrunder, blev han "samlet op" af en af byens rige damer, Ursula Cotta. Hun tog den unge mand ind i sit eget hus. Her fik han nok at spise og drikke, boede på et varmt værelse og oplevede ægte kristen omsorg og overstrømmende venlighed. Jeg kalder denne dame "Englen fra Eisenach". Hun gjorde noget stort for reformationen ved at tage denne unge mand til sig, så han kunne fuldføre sin skolegang.

Efter endt skolegang på latinskolen i Eisenach, blev jurastudierne taget op i Erfurt under stærk vejledning af faderen. Men glæden over studierne forsvandt efterhånden. Martin grublede længe og alvorligt over de prædikener om omvendelse, som han lyttede til. Det var for ham, som om Gud havde gemt sig bag en mørk sky. Gud var for ham verdens frygtelige dommer. Hvordan kunne man tænke på Gud og samtidig være glad? Luther frygtede for sit liv. De videnskabelige studier kunne ikke hjælpe ham, filosofien kunne ikke hjælpe ham. I 1505 tog han sin magistergrad i filosofi. Hans far var glad og købte "Den Romerske Lovsamling" som gave til ham. Nu kunne jurastudierne begynde for alvor. Men så væltede alle planer. Hvad skete der?

MARTIN LUTHER BLIVER MUNK

To hændelser hjalp ham med at træffe sin beslutning om at blive munk. Først kom den tragiske meddelelse, at en af hans studiekammerater pludselig blev fundet død i en skov i nærheden af byen Erfurt. At døden kan komme så pludselig og helt uventet, gjorde et stort indtryk på Luther. Hvad nu hvis døden skulle indhente ham? Var han forberedt? De mørke billeder af middelalderkirkens fortællinger om helvede passerede revy i hans sind. Han blev forfærdet.

Kort tid efter besøgte han sine forældre i Mansfeld. På vejen tilbage, kort før Erfurt i nærheden af byen Stotternheim, blev han overrasket af et voldsomt tordenvejr. Luther befandt sig på en åben mark. Pludselig blev han kastet til jorden af et lynnedslag, og han råbte til minnearbejdernes helgen, St. Anna: "Frels mig, St. Anna, jeg vil blive munk". Tordenvejret trak over, men angsten for en pludselig død stak i hans sind. Luther holdt sit løfte. Han opgav jurastudierne, til stor forargelse for hans far, og blev optaget i augustinerklosteret i Erfurt.

Klosterlivet bragte ham ingen fred. Specielt bodssakramentet, som ikke findes i Biblen og som er et af Romerkirkens syv sakramenter, gav ham store kvaler. Til bodsakramentet hører skriftestolen, dvs. at skrifte eller bekende alle synder og gode gerninger for at modtage bodsakramentets nåde. Men på trods af pine, hårdt slid og efterfølgelse af alle munkeregler til punkt og prikke kunne han ikke finde fred.

FRELSE AF NÅDE VED TRO

Først igennem et intensivt studium af den Hellige Skrift og specielt af Romerbrevet fandt han fred i sin sjæl. Endelig kom Luther til den erkendelse, at frelsen er en nådegave fra Gud, som bliver givet til enhver, der tror, dvs. stoler på, at Jesus Kristus også døde for hans synder. Dette gennembrud var så stort for Luther, at han kunne juble over det. Hans sind blev fyldt med glæde og taknemmelighed.

BODSSAKRAMENTE OG AFLADSHANDEL STÅR I VEJEN

Trods dette havde glæden sin begrænsning, fordi bodssakramentet stadigvæk fandtes i den romersk katolske forståelse, og kirkens "aflad" var en del af det. Kirken tjente store summer gennem aflad. Peterskirken i Rom blev delvis bygget med afladspenge.

Hvordan forstod man aflad dengang? - Når man havde syndet, skulle personen skrifte, dvs. bekende sine synder for præsten. Præsten fortalte så, hvad synderen bagefter skulle gøre for at gøre det godt igen: Sige så og så mange bønner, måske tage på en pilgrimsrejse, bede rosenkransen med Ave Maria, gøre nogle gode gerninger. Disse gode gerninger kunne også være at købe afladsbreve.

Kirken, sådan er forståelsen, har nemlig på grund af Kristi gerninger, Marias gerninger og alle helgeners gerninger, et overskud af gode gerninger, som den kan tilregne dem, der har syndet og mangler gode gerninger, og derved reducere straffen. Egentlig forudsætter det, at man fortryder sine synder. Men man glemte tit skriftemålet og det at fortryde sine synder. Tingene udviklede sig og blev én stor forretning med folks synder. Der opstod snart sloganet: "Når pengene i kisten klinger, straks sjælen ud af skærsilden springer."

Kisten, var afladskisten, som afladsprædikanter drog rundt med i de tyske lande for at sælge afladsbreve. Afladsbrevet var et bevis på, at køberen havde betalt så og så meget og opnået så og så mange års frihed for straf. Denne frihed for straf gjaldt også i livet efter døden. Desværre har Romerkirken den opfattelse, at sjælen skal renses efter døden, før den

kan komme i paradiset. Denne renselse sker i skærsildens pinested. Men ved hjælp af aflad, kan man opnå forkortelse af sjælens forbliven i skærsilden og komme hurtigere ind i det himmelske paradis. Dette er en anden vildfarelse, som desværre, sammen med helvedeslæren, meget tidligt krøb ind i kirken.

REFORMATIONENS GENNEMBRUD

Luther var så bedrøvet og tynget af bodssakramentet og specielt af afladsmisforståelserne, at han følte, han måtte starte en debat om emnet blandt sine akademikerkolleger på universitetet i Wittenberg. Den 31. oktober 1517, aftenen før Alle Helgenes Dag, slog han sine 95 teser op mod afladsmisbrug. Det var begyndelsen på reformationen. Den ramte plet. Den angreb nemlig en af den katolske kirkes sakramenter, og betvivlede kirkens magt til at befri folk for straf, også for straf for de afdøde. Igennem

disse teser kommer allerede til en vis grad Luthers nye reformatoriske forståelse af frelsen til udtryk, nemlig at et menneske er frelst af nåde alene ved tro, uden kirkens magtapparat og præsteskab. Ud fra denne spæde, men betydningfulde begyndelse, fandtes der ingen vej tilbage, med mindre Luther ville fornægte sin glæde over tilgivelsens og nådens vished for Kristi skyld.

Snart tog Martin Luther et opgør med andre vildfarelser, som var krøbet ind i kirken i århundreders forløb. Der måtte komme en reaktion fra Rom. Og den blev voldsom. Han blev nogle år senere indkaldt til rigsdagen i Worms for at forsvare sig for kejseren og kirken. Bundet i sin samvittighed af Biblen kunne han ikke forkaste sin nyfundne tro. Herfra stammer ordene, der er graveret ind i en plade på det sted, hvor Luther stod: "Her står jeg, jeg kan ikke andet, så hjælpe mig Gud. Amen."

LÆR MERE OM REFORMATIONEN

Se Richard Müllers videoserie på 16 afsnit om Martin Luther og reformationen på hopechannel.dk/video

> Life > Martin Luther og reformationen af den kristne kirke

Jeg fik mere, end jeg gav!

Interview med Line Nielsen

Det siger Line, der har et usædvanligt karriereforløb. Hun er uddannet fysioterapeut, har været engageret i ulandsarbejde i Afrika, har nu et job i Odense kommune i en analyseafdeling, og så er hun netop debuteret som forfatter.

Line Nielsen fra Nyborg arbejder til daglig for Odense Kommune. Hendes opgaver går i store træk ud på, at byrådspolitikerne får grundlag for at vide, om de tiltag, de sætter i gang for borgerne, også har den ønskede effekt. Det gælder både om at udvikle og at dokumentere, at der kommer noget ud af de indsatser, der sættes i værk.

"Eksempelvis kan nævnes et projekt, hvor en sygemeldt både skal have genoptræning med en fysioterapeut og vejledning fra en socialrådgiver for at komme hurtigt tilbage på arbejde. Tidligere skulle den sygemeldte gå til to forskellige steder i to forskellige forvaltninger. Nu er fysioterapeut og socialrådgiver på det samme sted, hvor de i fællesskab kan hjælpe den sygemeldte. Det bliver der et meget bedre og kortere forløb ud af.

Sådan noget giver jo effekt for alle parter. Og det er så min opgave at hjælpe de projektsansvarlige med, hvordan de måler og kommunikerer effekten, og det er rigtig spændende," siger Line.

AFRIKA

Line er oprindelig uddannet fysioterapeut, men dette har hun fyldt en begrænset del af hendes tilværelse. I 1992 blev hun gift med Jan, der er uddannet jordbrugsøkonom, og de blev udsendt til Afrika for at arbejde i hjælpeorganisationer, fx ADRA (Adventisternes udviklings- og hjælpeorganisation).

"Vi havde været gift i godt et år, da vi rejste til Uganda for to år. Derfra fortsatte vi direkte til Sudan, hvor vi også var i to år, hvorefter vi tog hjem. År 2000 gik turen til Kenya for tre år. Der var jeg kun i halvandet år, mens Jan blev. I Kenya var Jan ansat af udenrigsministeriet som Danida-rådgiver. Makueni regionen havde glæde af Danidas hjælp til udvikling af alt det, der foregår lokalt i landet, omfattende fx uddannelse, rådgivning, modernisering og markedsføring i samarbejde med både offentlige og private institutioner i Kenya."

I Uganda var Line engageret i et skolebyggningsprogram. Og i Sudan kom hun til at arbejde med flygtninge- og fødevarehjælp. "Jeg har tit tænkt på, at jeg fik mere, end jeg gav. Selvfølgelig gør man noget for de mennesker, men man lærer utrolig meget selv ved at være ude under sådan nogle rammer og se andre kulturer," husker Line.

SKRIVETRANG

Efter hjemkomsten fra Afrika arbejdede Line kortvarigt med sit oprindelige fag, fysioterapien, inden hun læste en Master of Public Health, som førte til andre jobtyper.

Og så er hun netop debuteret som forfatter med andagtsbogen "Elsket af Ham", der er udkommet på Scandinavia Forlag. Bogen er også oversat til norsk og udkommet på Norsk Bokforlag. Begge steder har bogen fået en særdeles positiv modtagelse.

Line sammen med husaberen Nelson. Billedet er taget i Uganda i 1994. På billedet til højre står Line med sin nye andagtsbog.

Om baggrunden for forfatterskabet fortæller Line: "Det, som jeg virkelig har brændt for hele mit liv, er Guds ord og at gøre Ordet levende. Det har jeg gjort i alle mulige sammenhænge. Først og fremmest har jeg altid elsket at læse min egen bibel og at gøre det meningsfyldt. Jeg har stillet spørgsmål op for mig selv, fulgt op og undersøgt.

Allerede som teenager følte jeg trang til at skrive. Samtidig havde jeg en årrække, hvor jeg følte, at det var jeg alligevel ikke god nok til. Men så begyndte det at dukke op igen ude i Afrika, hvor jeg kom i gang med at skrive nogle helt korte artikler til Adventistkirkens ungdomsblad.

Efter min hjemkomst underviste jeg en ungdomsklasse om bibelske emner og udarbejdede andagter og studiemateriale. I det halvanvendte år, hvor jeg boede alene, tog det rigtig fart. Særligt om sabbatten, hvor jeg havde en del tid for mig selv, fordi Jan jo stadig var i Kenya. Tiden i kirken og med at spille, synge, læse, gå tur osv. fyldte bare ikke hele dagen.

Så da begyndte jeg at skrive artikler til Adventistkirkens månedsblad. Det nød jeg meget. Jeg har det sådan, at alt, hvad jeg får ind i mit eget hoved, det bliver på en eller anden måde formuleret til noget, jeg giver videre - nu eller hen ad vejen efterhånden som det modnes."

PLUDELIG VAR DET EN BOG!

"På et tidspunkt følte jeg, at jeg skulle skrive en bog. Der var simpelt hen alt for meget i mit hoved til, at det kunne rummes i artikler, og det blev så til "Elsket af Ham". Det kom af, at jeg selv i flere år havde været meget optaget af, hvor meget Gud elsker os, og så tænkte jeg: Det her skal alle vide! Det er jo helt grundlæggende, det allerførste vi har brug for at forstå - hvor meget Gud elsker hver eneste af os helt personligt.

Det skulle da være en bog, hvor man kunne blive mindet om Guds kærlighed hver eneste dag, tænkte jeg. Jeg er nødt til at forsøge, og så må Gud jo bare tage det, så langt som han vil. Altså gik jeg i gang, ét andagtsstykke ad gangen, og lige pludselig var det blevet til en bog."

Bogen rummer korte betragtninger for hver dag gennem et år. Det overordnede tema er naturligvis den store sandhed, at Gud elsker os og vil os det bedste, hvad vi alle har brug for at blive mindet om. Den kan varmt anbefales.

Ud over skribentvirksomheden har Line skrevet sange og salmer. Det er foreløbig blevet til 45, og hun har selv skrevet melodi til de fleste - men det er en anden historie!

Gratis brevkursus

Engle

og deres tjeneste

Tjek **kskolen.dk**
for mere info,
flere kurser og
arrangementer...

Materiale kan
bestilles gratis
på hjemmesiden,
telefon eller email.

kskolen.dk
Tlf. 4558 7770
info@kskolen.dk

I rigtig mange sammenhænge skrives, tales og diskuteres der om engle. Nogle mener, at de har haft besøg af engle. Der skrives bøger om engle. Internettet har millioner af henvisninger til engle.

- Hvem er disse væsener?
- Hvor kommer de fra?
- Hvad er deres opgave?

Korrespondanceskolen giver en indføring i Bibelens syn på Englene og deres tjeneste i 6 kursusbreve.

Tilmeld dig allerede i dag på **kskolen.dk**
eller tlf. 4558 7770.